

زندگانِ عرصه‌ی عشق

تاریخ سیاسی - اجتماعی - اقتصادی وقف

در استان کرمانشاهان

جلد سوم

پژوهش و نگارش:

اردشیر کشاورز

مجموعه اسناد اداره کل اوقاف و امور خیریه استان کرمانشاهان

انتشارات طاق‌بستان

۱۳۸۵

کشاوری، اردشیر، ۱۳۲۳-

زندگان عرصه‌ی عشق / پژوهش و نگارش: اردشیر کشاوری- کرمانشاه، طاق‌بستان، ۱۳۸۴.
ج: نمونه.

ISBN ۹۶۴۵۱۰۰۳۵۶

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه.

مندرجات: ج. ۱-۲. م.

مجموعه اسناد وقفی اداره کل اوقاف و امور خیریه استان کرمانشاهان، شرح حال واقفان به انضمام
تشریح تاریخ سیاسی، اجتماعی، اقتصادی وقف استان، - ج. ۳. تاریخ سیاسی- اجتماعی- اقتصادی وقف در
استان کرمانشاهان.

۱. وقف- ایران- کرمانشاه. ۲. وقف- سرگذشتنامه‌ها. ۳. کرمانشاه (استان)- موقوفه‌ها. ۴. موقوفه‌ها
- ایران- کرمانشاه. الف. عنوان

BP

۱۹۳/۲

۸ز۵ک/

۱۳۸۴

۲۹۷/۳۷۲

انتشارات طاق‌بستان

نام کتاب: زندگان عرصه‌ی عشق (ج ۳)

حروف‌نگار: مرضیه مرادی

ویراستار: پیمان ولدییگی

چاپ: بهمن

ناشر: انتشارات طاق‌بستان تلفن: ۷۲۹۱۷۳۲ فاکس: ۷۲۷۱۶۴۳

نوبت چاپ: اول، ۱۳۸۴، کرمانشاه

شمارگان: ۵۰۰۰

قطع: وزیری ۴۴۰ ص

شابک: ۹۶۴-۵۱۰-۰۳۵-۶

همه حقوق چاپ محفوظ می‌باشد.

آدرس: خیابان آیت‌الله کاشانی - جنب بازارچه مقدم- انتشارات طاق‌بستان تلفن: ۷۲۹۱۷۳۲

فاکس: ۷۲۷۱۶۴۳

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۰	مقدمه ناشر.....
۱۲	پیش‌نوشتار نویسنده.....
۱۹	احکام تقدیر از نویسنده کتاب به جهت گزینش نویسنده برگزیده ملی در هفتمین جشنواره شهید رجایی.....
۲۲	پیش‌گفتار مدیرکل اوقاف و امور خیریه استان کرمانشاهان حاج سعید معراجی.....
	فصل اول: موقوفات شهرستان کرمانشاه - اسناد وقف واقفان
۲۶	حاج احمد احدی.....
۳۹	حاج‌الله‌داد.....
۴۴	حاشیه‌ای بر میزات کرکوکی - ازواج کرکوکی.....
۴۸	حاج محمدتقی اصفهانی.....
۵۰	هوشنگ آذرخشی.....
۵۵	حاج بیگ محمد.....
۵۷	صورت وقف‌نامه بیانی.....
۶۱	بیگم خانم بیگلربیگی.....
۶۴	دکتر حاج حسین جعفری.....
۶۷	محمد ابراهیم جودبخش.....
۷۲	موقوفه چاله‌چاله.....
۷۴	استاد حسن خیاز.....
۸۳	حاج مجتبی رستگار.....
۸۶	حاج محمد زارعی.....
۸۹	حاج محمد زارعی.....
۹۳	وقف‌نامه سه چشمه و جنبلاغ.....
۹۸	بانو طلعت شریفی اسعد.....
۱۰۱	موقوفه غسالخانه پیشین شهر کرمانشاه.....

۱۰۳	مصالحه نامه شرعی حسین خان معین الرعایا
۱۱۱	وقف نامه مرحوم علی اکبر ماوایی
۱۳۵	وقف نامه مرحوم ملا یعقوب
۱۳۷	وقف نامه حاج مصطفی منصوبی
۱۵۰	موقوفه ی محمدباقر بگ
۱۵۵	موقوفه ی خاندان نویدی
۱۵۹	موقوفه ی خدارحم یاری

فصل دوم: اسناد مصالحه نامه های شرعی شهرستان کرمانشاه

۱۶۴	مصالحه نامه شرعی آقا عبدالله آل آقا
۱۶۹	مصالحه نامه آسید عبدالله باباجان
۱۷۲	مصالحه نامه شرعی سیدباقر بزاز
۱۷۴	مصالحه نامه رستم خان جلالوند
۱۷۶	مصالحه نامه شرعی جنبلاغ
۱۷۹	مصالحه نامه غلامحسین خان دانش
۱۸۳	مصالحه نامه رفیع رشیدی
۱۸۴	مصالحه نامه شرعی میرزا زین العابدین خان
۱۸۶	مصالحه نامه شریف خان
۱۹۰	مصالحه نامه کربلایی آقابابا ضرابی
۱۹۲	مصالحه نامه طوبی خانم
۱۹۹	مصالحه نامه آقاشیخ صالح عرب
۲۰۱	مصالحه نامه شرعی فرج الله خان
۲۰۴	مصالحه نامه فرج الله زنگنه
۲۰۵	مصالحه نامه شرعی فرج الله بک
۲۰۷	مصالحه نامه حاج فتح الله قندی
۲۰۹	مصالحه نامه سید محمود و قاسم خان کندوله

۲۱۰ مصالحه‌نامه حسینعلی‌خان کلهر

۲۱۱ مصالحه‌نامه میرزا محمدعلی منجم‌باشی

۲۱۳ صلح‌نامه ورثه کربلایی آقابابای معیر

۲۱۶ مصالحه‌نامه ورثه کربلایی آقابابای معیر

۲۱۸ مصالحه‌نامه شرعی میرزا محمدعلی منجم

۲۲۳ مصالحه شرعی آقامحمد صالح و علی‌اکبر بیگ مأوایی

۲۲۶ مصالحه‌نامه حسین‌خان مأوایی

۲۲۷ مصالحه‌نامه اکبرخان مأوایی

۲۳۰ صلح‌نامه ورثه حاج سید نصرالله کرمانشاهی

۲۳۴ مصالحه‌نامه میرزا جعفرخان وزیری

فصل سوم: اسناد وصیت‌نامه‌های شرعی شهرستان کرمانشاه

۲۳۷ وصیت‌نامه آسیاب ناودار خاورخانم

۲۳۹ وصیت‌نامه حاج‌ملک محمد کرمانشاهی

۲۴۳ وصیت‌نامه بانو نیره مقدسی

فصل چهارم: اسناد موقوفات شهرستان‌های اسلام‌آباد غرب، کرد و سرپل‌زهاب

۲۴۵ تشریح موقوفات شهرستان‌های اسلام‌آباد غرب، کرد و سرپل‌زهاب

۲۴۸ موقوفه‌ی داروند حسن‌آباد

۲۶۶ موقوفات آقا عبدالصمد کرکوکی قلعه هرسم

فصل پنجم: اسناد موقوفات شهرستان کنگاور

۲۸۸ موقوفه مرحوم محمدالعراقی

۲۹۱ وقف‌نامه نورالله اکرمی

۲۹۳ وقف‌نامه سید معصومی لاری

فصل ششم: اسناد وصیت‌نامه‌های کنگاور

۲۹۶ وصیت‌نامه کربلایی حاج اسماعیل نظرعلی و فتح‌الله

فصل هفتم: اسناد موقوفات شهرستان روانسر

۳۱۶ وقف نامه دکتر حاج محمد جواد زرافشار

۳۱۸ موقوفه عبدالله فیضی

فصل هشتم: اسناد و وصیت نامه شهرستان صحنه

۳۲۱ وصیت نامه بانو تاج الملوك معاون

فصل نهم: اسناد موقوفات و مصالحه نامه های شهرستان هرسین

۳۷۱ وقف نامه و مصالحه نامه ی مرحوم حاج آغاسی بیگ زنگنه

۳۸۵ وقف نامه پاچه زرین کوه

فصل دهم: اسناد وقف نامه های شهرستان سرپل زهاب

۳۸۸ موقوفه خاص حاجی زادگان کلهر

۴۰۶ توضیحی بر موقوفه ی بانو زرین تاج مشیری

۴۰۷ منابع و مآخذ

۴۱۲ نام باب

۴۳۱ اسناد

تصاویر و اسناد

- ۱۹ تصویر لوح انتخاب کتاب به عنوان پژوهش برتر
- ۲۰ تصویر لوح تقدیر انتخاب کتاب زندگان عرصه عشق به عنوان پژوهش برتر
- ۲۱ تصویر لوح تقدیر برگزیده شدن کتاب زندگان عرصه عشق
- ۴۷ نقشه‌ی محدوده‌ی ازواج کرکوک
- ۷۹ تصویر مرحوم حاج میرزا اسدالله ملک‌شاهی
- ۸۰ تصویر جمعی استاد حسن خیاز و ...
- ۸۲ وقف‌نامه‌ی استاد حسن خیاز ۲ فقره
- ۱۴۹ تصویر درمانگاه حاج مصطفی منصوبی شهر کرمانشاه
- ۲۲۱ مصالحه‌نامه کربلایی آقابابای معیر
- ۲۲۲ مصالحه‌نامه مزرعه باباجان
- ۳۱۳ تصویر آرامگاه حاج آقا بزرگ عراقی
- ۳۱۴ تصویر آرامگاه حاج آقا بزرگ عراقی
- سه فقره مصالحه‌نامه شرعی حاج ملک محمدکرمانشاهی حاجی سید نصرالله خان - میرزا غلامحسین خان
- ۴۳۱ دانش و میرزا جعفرخان وزیری

مقدمه ناشر

خداوندگار سبحان را شکر می‌گزاریم که در پی چاپ مجلدات دوجلدی کتاب زندگان عرصه‌ی عشق، باز نویسی اسناد موقوفات استان کرمانشاهان که با تلاش مستمر و گسترده پژوهنده‌ی ملی و مردمی آقای اردشیر کشاورز از قوه به فعل درآمد، جلد سوم کتاب مذکور یعنی هر آنچه از اسناد موقوفات در دسترس سازمان اوقاف و امور خیریه استان کرمانشاهان بوده است و یا به طریقی در اختیار پژوهنده‌ی توانا آقای اردشیر کشاورز قرار گرفته است پس از بازخوانی و تدوین شرح احوال و سوانح حیات واقفان، صلح‌کنندگان و موصیان، اینک به چاپ سپرده شده است، ضرورت بازگفتار این مطلب محسوس می‌نماید که در سایه‌ی التفات خداوندی و دعای خیر صالحان خیر و نیکاندیش که نام و آثار خیریه آنان در مجلدات دو جلدی پیشین آمده است و به واسطه‌ی چاپ مجلدات مذکور که در پنجمین دوره‌ی پژوهش‌های برتر شرکت داده شد، اثر مذکور در دوره‌ی پنجم پژوهش‌های برتر استان در آذرماه سال ۱۳۸۲ از سوی هیئت داوران پنجمین دوره‌ی معرفی پژوهش‌های فرهنگی برتر استان کرمانشاه به عنوان پژوهش برتر شناخته شد و از پژوهشگر نمونه‌ی سال آقای اردشیر کشاورز تجلیل لازم به عمل آمد و براین اساس چون تألیف مورد بحث و دیگر آثار مشارالیه در شهریور ماه سال ۱۳۸۳ و در هفتمین جشنواره شهید رجایی مرکز به عنوان آثار برگزیده شناخته گردید آقای اردشیر کشاورز به عنوان نویسنده برگزیده ملی مفتخر به دریافت لوح تقدیر از جناب آقای سید محمد خاتمی رئیس جمهوری محترم سابق و همچنین مفتخر به دریافت لوح تقدیر و نشان طلا از جناب دکتر حمید شرکاء معاون رئیس جمهور وقت و رئیس

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و لوح تقدیر و تندیس زرین نویسندگی از دکتر سیداحمد معتمدی وزیر ارتباطات، فناوری و اطلاعات گردیدند و همچنین در سایه‌ی مجاهدت‌های علمی پی‌گیر در اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۴ مؤلف محترم به عنوان چهره‌ی ماندگار و برگزیده‌ی شایسته‌ی استان معرفی و مورد تجلیل قرار گرفتند، بدیهی است انتشارات تاق‌بستان به عنوان ناشر آثار آقای اردشیر کشاورز خوشوقت است که بستری فراهم آورده است تا چهره‌های علمی و پُر تلاش چون مشارالیه با نشان دادن جربوزه‌های علمی و شایستگی‌های فرهنگی خود مدارج دانش را طی کرده و برای خود و دوستداران و شهروندان کرمانشاهی فخرآفرین باشند، توفیق این نویسنده برگزیده ملی را در وصول به قله‌های افتخار علم و فرهنگ و دانش ایران و جهان از ایزد پاک مسئلت داشته و از مدیر فرهنگ دوست، دانشمند، متعهد و ایثارگر جناب آقای حاج سعید معراجی مدیرکل محترم اوقاف و امور خیریه استان کرمانشاه که با بذل مساعدت مادی و معنوی در چاپ و انتشار چنین آثار ارزشمندی از هیچ گونه کوششی دریغ نکردند نهایت امتنان حاصل است، توفیق همگان را از خداوند منان مسئلت داریم.

محمود لعل آبادی - مدیر انتشارات طاق‌بستان

پیش‌نوشتار نویسنده

ساحتِ سُبْحانِ کردگار مُنَّزه و یکتا را شاکر و سپاسگزاریم که قطره‌ای از دریای بی‌کران عنایت و اکرام کبریائیش را بر بنیاد هستی مُورانی تشنه‌ی بارش رحمت فرو بارید که جهان در جهان آفریدگان را سیراب الطاف بی‌منت‌هایش سازد و از آن میان غریو غریبانه‌ی تشنه‌ای از آن خیل عظیم را با گوشه‌ی چشمی مورد عنایت قرار داد تا امیدوار به کَرَم و لطف کردگاری، به انجام امری ناتمام همت گمارد، و لذا بر آن شدیم تا جلد سوم مجلدات دو جلدی کتاب زندگان عرصه‌ی عشق را در برنامه‌ی افق باز انجام امور فرهنگی مقدم داشته و رهسپر اتمام کار باشیم و چنان شد که با صرف اوقات و ایام و ماه‌هایی نزدیک به ۱۲ ماه این مجلد با خواست و عنایت حضرت باری‌تعالی از قوه به فعل در آمد و لذا می‌دانیم بسیار کسان و اشخاص و نهادها و موسسات ذیربط در راستای تبیین مسایل وقف و امور وقفی، وقف را آئینه تحولات اجتماعی دانسته و چنین پدیده‌ای را اعتباری قانونی، اجتماعی و اقتصادی می‌دانند چرا که نقش بنیادین آن در جوامع اسلامی تعیین کننده و اثر گذار است و باز هم می‌دانیم که وقف و مسایل مربوطه‌ی آن در طول زمان تعالی و فرود بسیاری را به خود دیده است چرا که پدیده‌ی وقف دارای حیثیت، اعتبار و امتیازهای اقتصادی، اجتماعی و اخلاقی قابل توجه و تعمقی بوده است، که بخشی از این امتیازات تاریخی، اخلاقی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی در استان کرمانشاهان که به موجب زبان گویای اسناد مکتوب و غیر آن قدمتی تا ۵۰۰ سال را حکایت می‌کند که بنا به انجام رسالت مسئولان مربوطه صاحب این قلم با تفضل به فضایل حضرت حق در مجلدات دو جلدی پیشین یاز نمایاند و از آنجایی که دنیای نوین

علوم اینترنتی مجال و حوصله‌ای را برای هیچ کاونده‌ای باقی نگذاشته است و همه چیز در تار و پود خشک و بی‌روح قواعد حاکم، فوریتی چند چندان سریع را طالب است، در اقدام پیشین، معماری کار را با مسایل سرگرم کننده، جذب برانگیز و تعلیق مآبانه در نظر گرفتیم تا خواننده‌ی بعضاً بی‌حوصله امروزین را به وسایلی بدنبال سطور به کشانیم از نبردها و جنگ‌ها و رزم میادین عهدهای دیرینه تاریخی به شیرینی و حلاوت گفتار تاریخ مدد گرفتیم و در نهایت آن چنان که بررسی‌ها نشان داده است همان جذبه‌ها موجبات اقبال عمومی را به مجلدات دو جلدی زندگان عرصه عشق فراهم آورده و آن شد که جلد سوم را تحت عنوان متمم کتاب در دستور کار قرار دادیم و لذا در وصول به سامان نهایی کار و اینک که مطالب پیش نوشتار را تقدیم عزیزان ارزشمند خواننده می‌نمائیم، تذکر این مورد در ارزش گذاری به اسناد وقفی و دیگر اسنادی که دارای ارزش اجتماعی و فرهنگی هستند از جمله مکتوب‌های خصوصی جایز می‌داند چرا به نحوی که گفته شده است.

(نامه‌ی بی‌مهر چون سر بی‌کلاه بُوَد و سر بی‌کلاه انجمن را نشاید و چون مهر ندارد، هر که خواهد بر خواند و چون مهر دارد آن کس خواند که نامه بدو فرستاده باشند.

به نقل از نوروزنامه خیام).

از این روی نامه‌های خصوصی و دیگر اسناد و نامه‌های شخصی و خانوادگی از قبیل وصیت‌نامه - تقسیم‌نامه - قبالة خرید و فروش - عقدنامه‌ی ازدواج - صورت مخارج و هزینه‌ی جشن‌ها و عزاداری‌ها در طول زمان ارزش خاص و جداگانه‌ای برای

پژوهندگان، جامعه‌شناسان و مورخان داشته است و از این قماش، سند که منبع ارزشمندی محسوب می‌شده توانسته‌اند مستقیم یا غیرمستقیم، علل انگیزه‌ی رخ داده‌ای تاریخی و اجتماعی و فرهنگی را از حیث درجه‌ی اعتبار روشن یا روشن‌تر سازند.

در ادوار تاریخی ایران و در آثار و کتاب‌های تاریخی چون تاریخ بیهقی - تاریخ یمنی - تاریخ طبری و در مکاتبات دوره‌های سلجوقی - خوارزمشاهی - تیموری - صفوی و قاجاریه نمونه‌های فراوانی از نامه‌های مورد بحث آمده است که معمولاً امعان نظر در متن این گونه نامه‌ها انشاء ادوار گذشته و مفاهیم و مضامین اسناد دوران مختلف را باز می‌نمایاند. و بر همین قیاس و اساس می‌توان در نگرش به متن اسناد گوناگون آثار پیشه‌وری بازارهای گذشتگان را به روایت و حکایت متون وقف‌نامه‌ها - مصالحه‌نامه‌ها - وصیت‌نامه‌ها و... و... بازشناخت و می‌دانیم که تا یکصد ساله گذشته مفاهیم و مضامین مدارک و اسناد درون خانوادگی، طایفه‌ای و ایلی، ملکی و هویتی و بعضاً شجره‌نامه‌ها به عنوان سند ارزشمند هویتی و تفاخری، منبع با ارزش و ذی‌قیمتی محسوب می‌گردید و همچنان کاوش گران حیطه‌ی علوم انسانی را در شناخت چگونگی و دگرگونی‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سنتی و آگاهی از شیوه‌ی معیشت مردمان دارا و نادار یآوری می‌داده است.

آنچه محرز است، اسناد موصوف را می‌توان از نظر شکل، ماهوی، شیوه‌ی نگارش، خط و خوشنویسی به صورت و اقسام نسخ - نستعلیق - شکسته - درشت نویسی عنوان‌ها - جواشی - هامش‌ها - اهمیت حاشیه نویسی - جایگاه منزلتی و مقام‌های اجتماعی - دیوانی، دینی و مذهبی، امضاء و مهر گواهان - کاربرد اصطلاحات و

واژه‌های عربی از نقطه نظر چندی دسته بندی کرد.

از جهت بررسی مشاغل و پیشه‌ها و حرف، درآمد ماهیانه، میزان اجاره بهاء دکان‌ها و... که می‌شود از ضمایم و پیوست وصیت‌نامه‌ی مرحوم صدرالشریعه بزرگ که دکانین احداثی خود را به اجاره واگذار کرده است در اسناد مربوط به شهر و استان کرمانشاه در گذشته‌ی یکصد و پنجاه ساله‌ی این دیار مورد بررسی و ارزیابی قرار داد چرا که موضوع معیشتی و درآمدی صاحبان حرف و مشاغل، پیشه‌هایی چون کفاشی و... در آن مشخص گردیده است بررسی هویت فروشندگان و نامی غیر از نام اصلی آنان که در بازار با آن نام و عنوان شناخته می‌شده‌اند چون استاد علی توتون فروش ولد استاد محمد کفش دوز مشهور به... که در متن اسناد هست خود نیز مقوله‌ی واجد ارزش دیگری است.

از نظر جامعه‌شناسی - سیاسی و اقتصادی، کاربرد القاب و عناوین در تشخیص سلسله مراتب و موقعیت‌های اجتماعی چون - بیگ - خان - عمدة‌الخوانین - عمدة‌التجار - معتمدالتجار - زبدة الفقهاء - خیرالحاج - عمادالاسلام - ملجاء الانام - شریعتمدار - مروج الاحکام و... نیز مبحث دیگری است بر همان اساس و اندیشه که گفته شد.

لذا در بررسی اسناد وقف‌نامه‌ها ملاحظه می‌گردد

درآمد پاره‌ای از موقوفات و نیت صرف آن درآمد در جهات خاص خود با توجه به سیر تحولی نیاز و نیازمندیهای اجتماعی هیچ‌گاه از نظر واقفان دور نبوده و در وقف‌نامه‌ها معمولاً به صرف درآمد و هزینه‌ی آن در جهت خاص اشاره شده است و یا

شارع مقدس درگذشت زمان جهت ترویج معارف اسلامی از آن درآمدها به منظور خیر عام و عمومی و نیکوکاری مطلق استفاده کرده است، مثلاً در وقف‌نامه‌ی مرحوم دکتر افشار یزدی آمده است که درآمد موقوفه بایستی صرف ترجمه و تألیف و چاپ کتب و رساله و... و... و کمک به انتشار مجله گردد که هدف و مراد واقف از این امر تعمیم زبان فارسی و تحکیم وحدت ملی و... بوده است و در استان کرمانشاهان نیز می‌توان درآمد موقوفات مرحوم کرکوکی و آغاغنی خواجه را متذکر شد که در جهت نشر و ترویج معارف از درآمدهای مربوطه‌ی موقوفات مورد بحث استفاده می‌گردد.

در هر حال با تمام تلاشی که صورت گرفت تا شاید هر چه بیشتر و بهتر اسناد موقوفات، وصیت‌نامه‌ها - مصالحه‌نامه‌ها و... و... درون خانوادگی و نگهداری شده نزد بازماندگان واقف یا مصالح و موصی و... در اختیار قرار گیرد تا از نابودی و ضایع شدن و اندراس آنها پیش‌گیری شود و به صورتی که در مجلدات پیشین این مجلد ملاحظه شده است برای نسل‌های آتی محفوظ بماند متأسفانه بیش از این مقدار و میزان که ملاحظه می‌گردد، سندی در اختیار قرار داده نشد و در این راستا لازم می‌داند از تمامی کسانی که به نحوی از انحاء اسناد درون خانوادگی خود را که در صندوق خانه‌ها نگهداری می‌شد و هر آن بیم امحاء و نابودی اوراق مورد بحث می‌رفت در اختیار نگارنده گذاشتند از جمله جناب جهانشاه خان نیکروش توهی دختری مرحوم زنده یاد حاج آقا برار رشیدی که مقداری از اسناد و اوراق و بُنچاق و قبالة و از جمله سند ازدواج خوشنویسی و مُذهَّب را که مربوط به صندوق امانات آن مرحوم بود در اختیار گذاشتند سپاسگزاری می‌نماید و لذا برای درگذشتگان خاندانهای واقف و... و... طلب غفران و

آمرزش کرده و برای کوشندگان و یآوری دهندگان اجر و پاداش اخروی آرزو می‌نماید و تشکرات صمیمانه خود را به حضور جناب آقای حاج سعید معراجی که شجره‌ی طیبه‌ای از نیکان را خود و برادر شهید و والد بزرگوارش که در کسوت خدمتگزاری به اسلام و مسلمین عمری را در نهاد اوقاف کشور و استان کرمانشاهان سپری کرده‌اند عرضه می‌دارد که از سختی و مخافت کار نه هراسید و مجدانه تلاش کرد تا متمم مجلدات زندگان عرصه‌ی عشق (جلد سوم) و دیگر آثار نگارنده از قوه به فعل درآمد تا مدرکی در تاریخ برای این دیار و نسل‌های آینده به نیکویی تمام باقی بماند، بدیهی است اگر به روزگاران دیگر مدیر مدبر دیگری در اندیشه‌ی برداشتن گام بلندی در وادی دانش و علم و فرهنگ این دیار برآید خاطر آسوده دارد که پیش از وی مدیر ارزشمندی چون حاج آقامعراجی صعوبت، سختی، مضایق، تنگناها و مخافت راه را با تمامی نامایماتش به جان خریده و کار را به سامان رسانیده است و اطمینان داشته باشند، نامش به نکویی تمام به روزگاران بر آستانه‌ی زمانه به زیبایی خشت‌های طلایی حک شده است و همچنین از تمامی کارکنان اوقاف استان و شهرستان و شهرستانهای تابعه و نمایندگیهایی که ذکر نام آنان به جهت اینکه میاد نام کسانی از آن عزیزان چون نام جناب حسین قربانی و دیگری که در مجلدات پیشین سهواً از قلم افتاده بود، از قلم بیافتد و بر بار شرمندگیهای نگارنده باری دیگر افزون شود خودداری شد و در هر حال سپاسگزار است که سخت کوشیدند تا این محموله‌ی فرهنگی به منزل برسد، زحمات متحمه‌ی آنان مأجور درگاه حق باری تعالی خواهد بود، عزیزان خواننده را توصیه می‌نماید با دقت لازم و کامل به محتوای این جلد از مجلدات زندگان عرصه‌ی عشق نظر

افکنده و از لغزش‌ها و اشتباهات این قلم غمض عین نکنند که تذکر درست و بجا در امور فرهنگی می‌تواند چون چراغی فروزان فرا راه کوشندگان وادی معرفت و فکر و فرهنگ، آنان را از ارتکاب به لغزش‌ها و اشتباهات بیشتر دور سازد، توفیق همگان را از خداوند سبحان آرزو دارد.

اردشیر کشاورز - ۱۳۸۴/۱۲/۱ کرمانشان